

**CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ
ÚSTŘEDNÍ RADA v České republice**

160 00 Praha 6-Dejvice, Wuchterlova 5/523

Fax: 220 398 120 ☎ 220 398 102, E-mail: ustredni.rada@ccsh.cz

---

Vážená paní

Mgr. Adriana Krnáčová, MBA

primátorka hl. města Prahy

Vážený pan

Ing. Oldřich Lomecký

starosta Městská část Praha 1

Ing. arch. Tatyana Zacharieva

vedoucí oddělení územního řízení OV ÚMČ P1

V Praze, dne 21. 4. 2017

Č. j. 1389/17-602/P

Věc

Vyjádření k Oznámení o zahájení územního řízení Výstavby obnoveného Mariánského sloupu v Praze 1 na Staroměstském náměstí (č. j. UMCP1 060058/2017)

Vážená paní primátorko, vážený pane starosto, vážená paní vedoucí oddělení,

obracíme se na Vás ve věci zahájení územního řízení Výstavby obnoveného Mariánského sloupu v Praze 1 na Staroměstském náměstí. Zasíláme Vám vyjádření Církve československé husitské a připojujeme soubor usnesení a materiálů, které jsme k této záležitosti až do současnosti přijali.

Církev československá husitská vzniklá v roce 1920 odkazující se na tradici utrakvismu – církve pod obojí a celé české reformace (1414 – 1620) považuje za významnou **hodnotu svobodu náboženského vyznání** a snaží se usilovat o naplnění dobrých ekumenických vztahů a kontaktů i v naší současnosti. Jedním z našich věroučných i duchovních pramenů je Česká konfese 1575, dokument,

který měl zajistit svobodu náboženského vyznání v předbělohorském období pro vyznavače víry „pod obojí“.

Znovu vztyčení Mariánského sloupu v Praze 1 v jeho původní historické podobě s protireformačními prvky je z pohledu Církve československé husitské v rozporu se současnými snahami o pokojné vzájemné spolužití křesťanských církví a spolupráci k dobru a prospěchu naší země.

Věříme, že náš pohled bude zohledněn při projednávání záležitosti v rámci územního řízení.

S přáním všeho dobrého, v úctě

ThDr. Tomáš Butta, Th. D.

Patriarcha Církve československé husitské

Doc. ThDr. David Tonzar, Th. D.

Pražský biskup Církve československé husitské

Odůvodnění:

Mariánský sloup a jeho protireformační symbolika

Historicko – politický kontext

Výraz poděkování za obranu před Švédy

Sloup Neposkvrněného početí Panny Marie vzniká jako výraz poděkování za uhájení Prahy proti Švédům a ukončení třicetileté války. Byl **výrazem poděkování císaře Ferdinanda III. Starému a Novému Městu za statečnou obranu proti Švédům** a výrazem vděčnosti Panně Marii za podporu v tomto boji. Sloup vyhotovený dílnou sochaře Jana Jiřího Bendla byl vztyčen v září roku 1650 a byl posvěcený 13. července 1652 za účasti císaře Ferdinanda III.

Císař Ferdinand III.

Nelze nevidět však v širším dobovém a historickém **kontextu protireformační charakter tohoto sloupu**. Císař Ferdinand III. vydává v září 1649 patent, ve kterém nařizoval, aby úřady netrpěly protestantské kazatele a aby se tvrdě zakročilo proti zbývajícím nekatolíkům v Čechách – ti měli být domluvami i přisností dovedeni ke konverzi. Další rekatolizační patent byl z května z roku 1651 (*J. Mikulec, České země v letech 1620-1705. Od války k dlouhému míru. Libri Praha 2016, s. 196-204*).

Náboženský kontext

Panna Marie symbolem protireformace

V případě vztyčení Mariánského sloupu šlo odevzdání Prahy pod mariánskou ochranu. Obdobné sloupy s tímto zasvěcením vznikly v Mnichově a ve Vídni. Císař založil nadaci na financování každotýdenních pobožností u sloupu, které se konaly každou sobotu. O mariánských svátcích se konala procesí z Týnského chrámu. Císař Josef II. však tyto průvody z kostela zakázal. V 19. století se konal jen průvod na svátek Nanebevzetí Panny Marie. (Srov. Fr. Ekert, *Posvátná místa královského hlavního města Prahy, svazek I. 1883, s. 328*). **Panna Marie se stává v 16. století protireformačním symbolem.** Ačkoliv v utrakvismu byla Marie matka Páně v úctě (viz Jan Hus, Jakoubek ze Stříbra, Jan Rokycana a další), stala se paradoxně symbolem potlačení utrakvismu, jako tomu bylo i v případě ideové symboliky mariánského sloupu na Staroměstském náměstí (Srov. Z. David, *Nalezení střední cesty. Liberální výzva utrakvistů Římu a Lutherovi. Filosofía Praha 2015, s. 584*).

Boj andělů a ďáblů

Od konce 16. století se stal symbolem bojovného a vítězného katolicismu archanděl Michael porážející draka či ďábla. Tento motiv se nachází v pražských kostelích ve sv. Vítu či Týnském chrámě. **Postavy poražených ďáblů** se vyskytují i na Bendlově mariánském sloupu (srov. *Umění české reformace. 1380-1620. Academia Praha 2010, s. 485*).

V případě mariánského sloupu se jedná se o **protireformační symboliku, která zahrnuje nejen německou či švýcarskou reformaci, ale i českou reformaci** – Jana Husa, utrakvisty, Jednotu bratrskou a Jana Amose Komenského. Jde o významný duchovní proud a národní náboženskou tradici při vzniku samostatného Československého státu v roce 1918 a také Církve československé husitské navazující na duchovní odkaz české reformace.

Z těchto ideových důvodů – zřejmých symbolů náboženské netolerance spojené s tímto historickým, uměleckým a kulturním dílem – přijala Církev československá husitská svá nesouhlasná vyjádření (viz znění a data usnesení v příloze).

Přílohy:

Usnesení a materiály

Příloha č. 1:

Stanovisko Kulturní rady Církve československé husitské

k oživení a dotvoření Staroměstského náměstí v Praze

Kulturní rada Církve československé husitské se zájmem a nadějemi sleduje záměr oživení Staroměstského náměstí v Praze. Tudy kráčela vítězná i bolestná historie naší vlasti, tento prostor je jedinečnou okrasou hlavního města Prahy, tam i v přítomnosti přicházíme vyjádřit svoji radost i zklamání. Máme zvláštní vztah úcty a lásky k těmto místům, neboť chrámu sv. Mikuláše zaznělo Prohlášení k národu, jímž naše církev vykročila do dějin.

Vítáme úsilí harmonicky dotvořit odkaz předků tak, abychom v řetězu pokolení dnes se tu cítili dobře. Jsme přesvědčeni, že demokratické uspořádání naší společnosti nabízí záruku, aby nebyly učiněny nenapravitelné urbanistické kroky, jež by narušily historickou kontinuitu, jež místo symbolizuje, jeho jedinečnou estetickou krásu a city občanů, které se ke Staroměstskému náměstí váží. Veřejná diskuze v této záležitosti nás podněcuje, abychom vyjádřili svoje stanovisko, jež má letitou konsistenci a – jak jsme přesvědčeni – vyjadřuje i stanovisko mnohých občanů, kteří nejsou členy Církve československé husitské.

Posvěcení Mariánského sloupu v r. 1652 pražským arcibiskupem kardinálem Harrachem za přítomnosti císaře Ferdinanda III. a jeho syna Ferdinanda IV. představovalo politický akt vrcholné důležitosti. Jeho význam přesahoval oslavu odvrácení švédského vpádu do Prahy r. 1648. Honosný sloupový komplex symbolizoval věčnou platnost mocenských výsledků a kulturně – politických a náboženských důsledků třicetileté války pro Evropu a její duchovní tvář. Od té doby platila zásada Cuius regio, eius religio – či je vláda, toho je náboženství. Ta z dnešního hlediska představuje politizaci náboženského vyznání a potlačování lidských práv. Mariánský sloup byl - jak známo - stržen v listopadu 1918. Poválečnou dobu – jejíž atmosféru hoře i radosti si dnes těžko dovedeme zpřítomnit – provázelo kácení symbolů předchozích poměrů. Obdobné jednání se děje v době zvrátů dodnes. Vysvětlení historických souvislostí neznamenaá jejich omluvení. Z našeho hlediska je závažné, že za tímto, a podobným, třeba méně hrubým násilím, stojí snaha popírat nebo přepisovat dějiny. Historii nelze násilím vymazat, je jen možné ji hlouběji smysluplně porozumět a vykládat. V dějinách naší kultury a náboženství jsme bohužel zaznamenali až příliš snažení mocí přerušit dějiny na úkor síly myšlenek a idejí. To je také jeden z důvodů, proč se stavíme s velkými výhradami proti vztyčení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Vidíme v tom snahu spojovat dny, kdy se rodil nový demokratický a republikánský stát, jemuž vděčíme i dnes za svoji státní existenci, s chaosem, který neoddelitelně patřil k důsledkům I. světové války a glorifikaci stavu před. Proti takovým průvodním jevům vznikající státní moc ovšem vystupovala. Zajistila občanům pořádek a církvím svobodu ve svobodném státě. Jestliže je demokratickým přáním některých občanů obnovit historické umělecké dílo, nechť tak učiní na místě jiném, jež není spojeno s politickým triumfalizmem moci, která se ujala po třicetileté válce vlády v zemích koruny české. Nechť je to na místě, které umožní i náboženské rozjímání o hodnotách, jež matka Páně symbolizuje.

Má-li být oživeno Staroměstské náměstí, pak to nelze činit obnovováním minulých sporných symbolů a jitřením bolestí, nýbrž urbanistickým uspořádáním, které umožňuje prožívat přítomnost, harmonicky navazující na dědictví otců a matek.

V Praze dne 4. června 2012

Prof. ThDr. Zdeněk Kučera

ThDr. Jiří Vaníček

I. odbor ÚÚR CČSH

za Kulturní radu CČSH

Příloha č. 2:

144. ÚR – 14. září 2013

Usnesení č. 1.7.144: Ústřední rada schvaluje stanovisko CČSH k mariánskému sloupu v tomto znění: „Církev československá husitská se připojuje k usnesení valného shromáždění Ekumenické rady církví v České republice ze dne 28. 11. 2012 ve věci mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Nepovažuje za správné obnovit na Staroměstském náměstí sloup, jehož podstavec je svými symboly vyjádřením náboženské netolerance.“ Toto stanovisko CČSH bude zveřejněno na webových stránkách církve a zasláno na Magistrát hl. m. Prahy a Městskou část Praha 1.

Příloha č. 3:

177. ÚR – 12. listopadu 2016

Usnesení č. 1.2.3.177: V Církvi československé husitské si vážíme Marie, matky Páně a je pro nás symbolem smíření, odpuštění a lásky. Vztyčení mariánského sloupu s protireformační symbolikou však nepodporujeme.